

BIBELEN OG VERDEN

nr. 3 | 2016

Bibelselskabet
i Nicaragua

ALEJANDRO LÆSER BIBELEN HØJT FOR SINE MEDPATIENTER

**GIV BIBLER
MED ET
VIRKSOMHEDS-
SPONSORAT:
SE SIDE 15**

Læs også

Ny bog til trøst

Menneske først -
diagnose så

Det sårbare liv:
Stephen Hawkings

FOTO: Casper Tybjerg

Bibelselskabets protektor er Hendes Majestæt Dronning Margrethe II.

Bibelselskabets frivillige Palle Johansen, uddeler bibler på Roskilde sygehus i juli 2015.

FOTO: Rune Hansen

Vil du give en julegave?

Sygdom skærper interessen for Bibelens tekster

Af Synne Garff, international chef i Bibelselskabet

NÅR MENNESKER bliver syge, rammes de ofte af en eksistentiel krise, der udløser religiøse spørgsmål. Det sker overalt på kloden. Som du kan læse i bladet studeres Bibelen flittigt på kræfthospitalet i Managua i Nicaragua. Det sker også i Danmark, hvor syge og døende vender de svære spørgsmål med præsten. Nogle svar fra præster og frivillige vil være forskellige afhængig af teologi. Men Bibelen danner enten direkte udgangspunkt for samtalen eller er en

væsentlig klangbund. Og Bibelen giver livsmod.

I DANMARK kunne Bibelselskabet takket være givere og fonde stå for en ekstraordinær uddeling af bibler og bibelsk materiale til hospitaler, hospicer og psykiatriske institutioner sidste år. Men vi får stadig løbende henvendelser fra sygehuspræster. Derfor har vi produceret en lille bog med tre dygtige og erfarne sjælesørgere, som vi gerne vil uddele sammen med bibler her op til jul. Det kan imidlertid kun lade sig gøre ved at skaffe flere midler.

MENNESKER I SORG og krise har mange spørgsmål, som der ikke altid er enkle svar

på. Vi kan ikke uden videre forklare, hvorfor Gud ikke altid bare vinder over det onde, når han nu er god og almægtig. Hvorfor lader Gud uskyldige børn dø? Men vi kan tro på, at Gud er med os i vores smerte. Mange patienter har erfaret, at Gud styrkede dem i deres ufattelige lidelser. Både i Danmark og i nogle af verdens mest konfliktfyldte områder. Og hvad vi ikke får svar på nu, må vi tålmodigt vente med at få svar på engang.

Endnu ser vi i et spejl, i en gåde, men da skal vi se ansigt til ansigt. Nu erkender jeg stykkevis, men da skal jeg kende fuldt ud, ligesom jeg selv er kendt fuldt ud.

Første Korintherbrev kapitel 13, vers 12

INDHOLD

Side 4-5
Indlagt med stress:
Min hospitalspræst så mennesket før diagnosen

Side 6-7
Præst for alvorligt syge: Jeg hjælper dem med at bære byrden

Side 10-12
På hospitalet i Managua:
Troen styrker både store og små

Leder side 9
Generalsekretær Birgitte Stoklund Larsen om Stephen Hawking og det sårbare liv.

Side 13
Jørgen Leths kreolske opskrift på Soup Jomou.

Min hospitalspræst så mennesket før diagnosen

En sygemelding med stress og indlæggelse på psykiatrisk afdeling fik 33-årige **Vibeke Hansen** til at tage sit liv og sin selvforståelse op til revision. Hun fandt værdi i at tale med hospitalspræsten, og samtalerne fortsatte efter udskrivning

Navnet Vibeke Hansen er opdigtet. Kvindens identitet er redaktionen bekendt.

Af Inge Haandsbæk Jensen

Livet kører på skinner for Vibeke Hansen. Hun bor i Lyngby, arbejder som projektleder og har gjort det, siden hun blev færdiguddannet som civilingeniør. Hun har en kæreste og bruger sin sparsomme fritid på sejlads og venner.

Men så brænder det hele sammen.

For to år siden sagde kroppen stop, og psyken kollapsede. 33-årige Vibeke Hansen sluttede sig dermed til gruppen af godt 30.000 danskere, som hvert år ifølge Stressforeningen lider af stress i en så alvorlig grad, at de må indlægges på en psykiatrisk afdeling.

"Det var et hårdt slag at indse, at jeg var syg. Arbejdet havde været en stor del af mit liv i mange år, og jeg var vant til at køre derudad med 120 kilometer i timen og sjældent sidde stille. Men nu sad jeg bare tilbage og tænkte over, hvordan min verden ville se ud på den anden side af sygdommen. Som sygemeldt kæmper man med sin egen personlighed, for det var mit liv og min livsstil, der havde gjort mig syg. Noget skulle ændres - men hvor starter man lige?" fortæller Vibeke Hansen.

Hun blev indlagt på Ballerup Psykiatriske Center. Her mødte hun hospitalspræsten Susanne Engberg, som hun havde lange samtaler med om livet, om hvad der var vigtigt og om hvilke værdier, hun ville fokusere på. Samtalerne blev et vigtigt led i hendes daglige kamp for bedring:

"Det psykiatriske centers personale er uden tvivl dedikerede og dygtige mennesker, der arbejder hårdt. Men jeg fik alligevel følelsen af, at mange så min sygdom først og min person bag-

Hospitalspræst Susanne Engberg.

efter. Mine bekymringer og min livskrise blev ofte forklaret med, at jeg så sort på tingene på grund af depression og stress. Så derfor er der en enorm værdi i, at der findes en som Susanne (Engberg, red.), jeg kan tale med. Hun møder mennesker, nøjagtigt som de er, uanset baggrund og tilstand, og uanset om de er kristne eller ej. Og så har hun tavshedspligt. Der er mange patienter på den psykiatriske afdeling, som ikke har et personligt forhold til troen, men de taler alligevel med præsten. Hun er blevet et helle. For mig er det den mest kristne gerning overhovedet - at se mennesket først."

Føler ansvar for alt

Vibeke Hansen har kristendommen med hjemmefra. Hendes far er formand for menighedsrådet, og hun var som ung aktiv i KFUM & K. Det faldt hende derfor naturligt at søge tilbage til den tro, hun kendte så godt, da alt så mørkt og alvorligt ud. Men indlæggelsen udfordrede også hendes tro, for hvorfor skete alt det her? Hvad var meningen?

"I min fortvivlelse oplevede jeg, hvordan mange af bibelversene nu talte direkte ind i min situation og tilbød trøst og forståelse. I Matthæus 11,28 siger Jesus: "Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile." Jeg prøvede at lægge fremtiden i Guds hænder og lade være med at bekymre mig for meget. En del af sygdommen er jo, at man har tendens til at føle ansvar for alt, så man higer også efter at blive rask hurtigst muligt. Men det lægger ikke en dag til ens liv, at man bekymrer sig. Det, der gør mig rask, er ro."

Stilhed og ensomhed

På grund af medicinen blev Vibeke Hansens kognitive evner ramt. Hun fik svært ved at koncentrere sig og fokusere. Læse kunne hun ikke holde til. Hvis hun tegnede eller strikkede, kunne hjernen ikke altid følge med hænderne, og hun fik hovedpine. Det var frustrerende, og timerne blev lange og ensomme, selvom hun ofte fik besøg af familie og tætte venner:

"I stilheden og ensomheden mellem besøgene trøstede jeg mig med ordene fra Johannes 14,27: "Fred efterlader jeg jer, min fred giver jeg jer; jeg giver jer ikke, som verden giver. Jeres

hjerter må ikke forfærdes og ikke være modløst!" Jeg måtte på en eller anden måde slutte fred med, at jeg havde fået revet et par år ud af mit liv, men at jeg nok langsomt skulle finde vejen tilbage til livet."

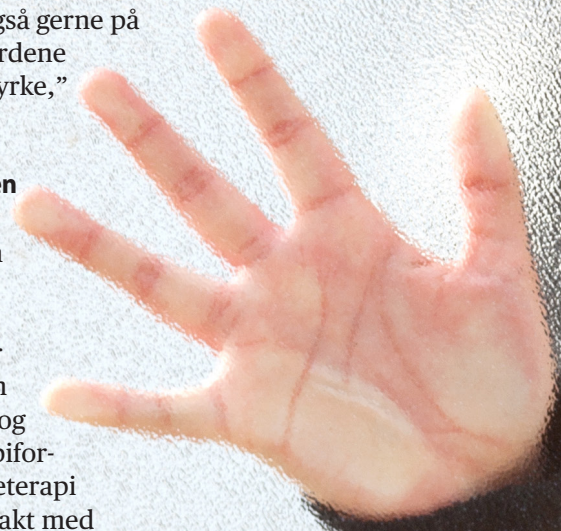
Vibeke Hansen havde mange samtaler med hospitalspræst Susanne Engberg, og sammen fandt de flere vers fra Bibelen, som kunne hjælpe med at sætte ord på Vibeke Hansens kampe:

"Jeg hængte versene op på væggen på mit værelse, så jeg kunne kigge på dem. Jeg holder meget af Jeremias' Bog 29,11: "Jeg ved, hvilke planer jeg har lagt for jer, siger Herren, planer om lykke, ikke om ulykke, om at give jer en fremtid og et håb." Man har virkelig brug for et håb for fremtiden, når alt ser sort ud.

Det læser jeg også gerne på engelsk, hvor ordene får en anden styrke," fortæller hun.

Tilbage til verden udenfor

Tålmodigheden og roen har hjulpet Vibeke Hansen, der for et halvt år siden blev udskrevet og nu går i et terapiforløb med gruppeterapi og jævnlig kontakt med overlægerne. Hun taler fortsat med Susanne Engberg hver uge, for hjemkomsten har bragt nye eksistentielle dilemmaer med sig: "Som indlagt lever man i en boble uden særlig meget kontakt til og viden om verden. Når man så kommer hjem, rammer den gamle virkelighed med kærlighedsforhold, arbejde og tvivlen omkring, hvad der nu skal ske. Jeg skal jo ikke gøre som før, for så bliver jeg syg igen. Så jeg har haft ligeså meget brug for at tale med Susanne nu, som jeg havde tidligere. Men det går bedre. Det er godt at gå lange ture, og jeg er begyndt at kunne lytte til lydbøger, strikke, tegne og endda gå på café med mine veninder indimellem. Så jeg føler mig langsomt levende igen."

**JEREMIAS' BOG 29,11:
"JEG VED, HVILKE PLANER
JEG HAR LAGT FOR JER,
SIGER HERREN, PLANER
OM LYKKE, IKKE OM ULYKKE,
OM AT GIVE JER EN FREMTID
OG ET HÅB."**

Gennem 30 år som hospitalspræst har **Christian Juul Busch** mødt mennesker lige dér, hvor livet er kuldkastet, og angsten siver ind. Han hjælper patienter og pårørende med at bære den byrde, som alvorlig sygdom og tab er, og til det arbejde bruger han Bibelens tekster

Af Lea Holtze

Jeg hjælper dem med at bære byrden

Kitler i hvide og blå nuancer krydser i hast hen over de grå gange. Men lige rundt om hjørnet fra opgang 4 står tiden et øjeblik stille. Her ligger Rigshospitalets kirke, hvor børn har klippe-klistret engle i alverdens farver. På den bageste stolerække samler en kvinde tanker. Og i kirkens gæstebog har patienter og pårørende sendt en bøn til Gud: Om at passe på dem, på deres ægtefælle eller på deres barn. Fælles for dem er, at de er ramt af alvorlig eller livstruende sygdom. Og en af dem, der møder dem i deres bøn, er hospitalspræst Christian Juul Busch.

”En kvinde sagde engang til mig, at nu var gulvtæppet ikke alene revet væk under hende. Nu var guldbredderne også væk. Jeg møder ofte mennesker midt i livet, der pludselig har mistet følelsen af usårlighed. De ved godt, at alle kan blive syge, men det er bare ”aldrig sket for dem”, for de har ”altid været raske”. Dé, hvor de har mistet kontrollen, og hvor uroen og angsten kommer, taler jeg med dem,” fortæller han.

Christian Juul Busch har været hospitalspræst

i 30 år - de seneste 27 år på Rigshospitalet. Han har tidligere undervist i sjælesorg ved Pastoralseminariet i København, ligesom han har siddet i bestyrelsen for Palliativ Indsats og været formand for Den Nordiske Forening for Palliativ Omsorg. I en ny sjælesorgsbog, der udkommer den 6. oktober fra Bibelselskabets Forlag, deler han og to andre hospitalspræster ud af deres erfaring med at bruge Bibelens tekster til trøst og styrke, når man er ramt af alvorlig sygdom.

Når en læge eller sygeplejerske har ringet til ham fra en af afdelingerne, lader Christian Juul Busch præstekjolen hænge bag døren på sit kontor, da det typisk opfattes som lig med død og dom, når præsten kommer anstigende. Han stikker derimod opbyggelige ord i baglommen, læsebrillerne op i panden og går op og møder vedkommende i det allerhelligste.

”Sjælesorg kan sammenlignes med templet i Jerusalem. Templet har en forgård, hvor alle kan komme. Det har det hellige, hvor få kommer ind, og så er der det allerhelligste, hvor jeg bliver inviteret ind. Ind i de mest private og per-

sonlige tanker. Der har jeg bare at være ydmyg,” siger han.

Det er ikke din skyld

Ofte stiller patienten hurtigt spørgsmålene: Hvorfor mig? Hvad er meningen? Og er det min egen skyld? For at svare på de spørgsmål trækker Christian Juul Busch på Bibelens tekster og billeder. Ofte ikke i form af direkte citater ved sengekanten, men indirekte som en del af hans egen klang.

”Sjælesorg er at hjælpe patienten med at få en ny forståelse dér, hvor forståelsen krakelerer. Og der har jeg brug for de bibelske tekster,” fortæller han:

”Når man bliver alvorligt syg, mister man kontrollen over sit liv. Når patienterne spørger, hvad de har gjort, siden sygdommen rammer dem, svarer jeg, at i kristendommen er der ingen sammenhæng mellem skyld og skæbne.”

Her kan Christian Juul Busch for eksempel referere til Jobs Bog fra Det Gamle Testamente, hvor Job er vred på Gud over sin lidelse, men benægter at den skulle være en straf fra Gud. Christian Juul Busch kan også trække på Mathæusevangeliet, hvor der står, at Gud ”lader sin sol stå op over onde og gode og lader det regne over retfærdige og uretfærdige”.

”Det ligger i tiden, at vi skal have styr på vores liv og magte alting. Men det her har patienten ikke magten over, og dermed har vedkommende heller ikke magten til at kunne kurere sig selv. Man er magtesløs. I den magtesløshed er troen ikke løsningen, der kan kurere og dermed kontrollere det ukontrollable. Men troen kan hjælpe os til at leve kontrolleret med det ukontrollable. Troen giver trøst og ro, fordi vi kan lægge vores liv i Guds hånd,” siger han.

Mange patienter føler også en forladthed, når de ligger i hospitalssengen på kanten af livet. Da forsikrer Christian Juul Busch dem om, at de ikke er de første.

”Det giver mulighed for at tale om, at selv ham, der var Guds søn, følte sig forladt, da han var i den største lidelse. Og alligevel opstod han på tredjedagen. Det betyder, at selvom man føler, at alt er forladt, og at alt er tabt, så holder vi i kristendommen fast i håbet. Der er altid mere at sige. Der er altid grund til opstand mod det vilkår, vi har fået,” siger han.

Christian Juul Busch trækker ofte på ordene ”frygt ikke”, som Jesus gang på gang siger til sine disciple, og som englen siger til kvinderne, da de kommer til Jesus’ tomme grav.

”De ord har samme funktion, som forældre har over for deres børn. Forældre kan heller ikke beskytte deres børn imod verden og mod sygdom, men de kan skabe tryghed. Og det kan godt være, at noget er tungt og gør ondt, men man skal ikke frygte. Tværtimod skal man håbe på trods,” siger han.

Han bærer andres byrder

Men vigtigst af alt er, at Christian Juul Busch og hans kollegaer møder patienterne der, hvor de er. Han må for alt i verden ikke negligere deres følelse af magtesløshed, håbløshed eller forladthed. For hans rolle er netop at bære med på deres byrde.

”Hvis jeg kommer ind af døren og benægter deres følelser, så forøger jeg bare deres magtesløshed eller håbløshed. Jeg må være til stede med dem i deres forladthed og i deres magtesløshed. Indtil noget ændrer sig i dem, så vi sammen kan gøre opstand,” siger han.

Han forsikrer patienterne om, at han godt kan forstå, at de er vrede på Gud, og at deres situation føles uretfærdig.

”Vi burde have et kælderrum på hospitalet med en boksebold, hvor der stod ”Gud” på den ene side og ”tilværelsen” på den anden. For her findes meget religiøs og eksistentiel vrede, og det skal der være plads til. Ligesom Jesus på korset var vred og følte sig forladt,” siger han.

Derfor tager Christian Juul Busch nogle gange klagesalmerne fra Salmernes Bog med til en patient, der både rummer vreden mod Gud og samtidig fortrøstningen. Men når patienterne derudover beder om råd og værktøjer, må han skuffe dem. For han kan ikke løse deres problemer. Troen er ikke et middel til at kravle op ad himmelstigen.

”Folk vil typisk gerne handle og løse problemer, men i nogle tilfælde er problemet, at sygdommen ikke er et problem for patienten. Det er den for lægen, der skal behandle den. For patienten er den en byrde og et vilkår, der skal bæres, ligesom sorgen over at miste et menneske er. Jeg kan gå med patienten og hjælpe vedkommende med at bære,” siger han.

Efter 30 år på hospitalsgangene skulle man tro, at Christian Juul Busch havde fået meget tyngede skuldre, men det er ikke tilfældet.

”Oftentimes siger folk ”tak for samtalen, det lettede”. Det tunge forsvinder ikke, men det kan blive lettere, når vi bærer det sammen, og dermed går jeg heller ikke tynget derfra. Selvfølgelig er der situationer, når børn og unge dør, der i deres væsen er tunge. Omstændigheder kan være bevægende, og så lader jeg mig også bevæge, men jeg oplever også underrets kraft,” forsikrer han.

”Underet er, når der bryder håb og lys igennem midt i en fortvivlende situation. Det kan være forældre, der er ved at miste et barn, som pludselig kan se, at dette lille barn har lært dem noget. For de vidste ikke, at man kunne nå at elske et lille barn så meget så hurtigt. Det er ikke et mirakel, for barnet dør. Men det er et under, at de møder så stor en kærlighed midt i det mest meningsløse,” slutter han, inden der atter er bud efter ham, da en af lægerne fra Intensiv har ringet.

Sjælesorg er at hjælpe patienten med at få en ny forståelse dér, hvor forståelsen krakelerer. Og der har jeg brug for de bibelske tekster

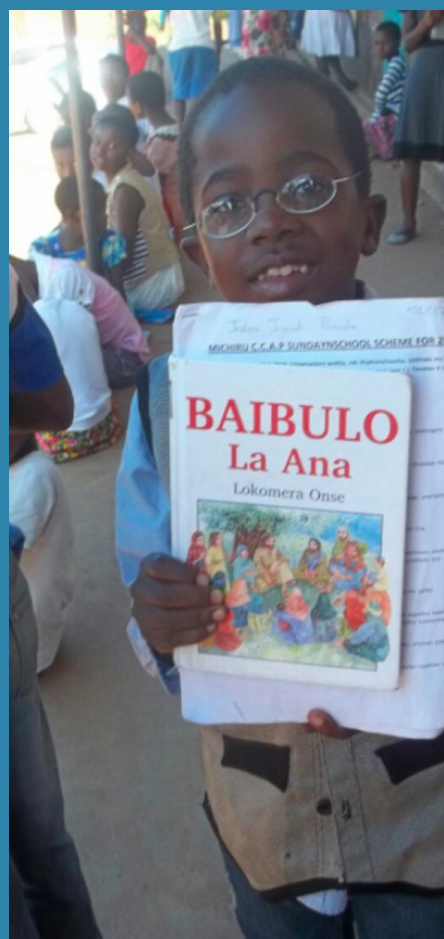

Kan bestilles på www.bibelselskabet.dk

Forfatterne er sygehuspræsterne Maria Bastrup Jørgensen, Tom Andersen Kjær og Christian Juul Busch.

Efterlysning

SØNDAGSSKOLER i fattige lande mangler bibler. Forældre har travlt med at skaffe mad til familien og overleve. Så der er sjældent midler til at købe en bibel. Her er det en dreng i Malawi, som har været heldig at få en bibel med støtte fra det lokale bibelselskab.

KENYA

I Kenya tales 60-70 sprog - swahili og engelsk er officielle sprog. Mere end halvdelen er bantussprog, et af dem er luhya, der har intet mindre end 18 forskellige dialekter. Bibelen er netop blevet oversat til fire af dialekterne, så nu kan Bibelen læses på i alt seks af luhya-dialekterne.

CAMBODJA

Det Nye Testamente på pnong

50 ÅR efter vietnamkrigens udbrud i Cambodja udkom der i maj en ny bibeloversættelse på pnong til stor glæde for de lokale kristne i både Vietnam og Cambodja.

Krigens store bombardementer betød, at mange cambodjanere, der tidligere var medlemmer af traditionelle pnong-stammer, der regelmæssigt ofrede kvæg til de lokale ånder, flygtede til Vietnam og konverterede til kristendommen under deres eksil. Herefter var efterspørgslen på bibler på pnong med khmer-skrift stor i området, men der fandtes endnu ingen oversættelse. Efter mange års strid med krig og problemer under det kommunistiske styre, er der nu langt om længe kommet en udgave af Det Nye Testamente på pnong-befolkningens modersmål.

KINA

150 millioner bibler!

DE FORENEDE Bibelselskaber har i samarbejde med Amity Printing Company (APC) printet 150 millioner eksemplarer af Bibelen. I 1987 etableredes APC i et samarbejde mellem UBS og Amity Foundation, og UBS donerede det nødvendige bibel-papir og støttede dermed både tryk og udgivelsen af millioner af bibler overalt i Kina. Ud af de 150 millioner bibler, blev 74 millioner uddelt i Kina. Interessen for bibler er stadig massiv hos kinesiske kristne. Bibelselskabet fortsætter med at støtte dette vigtige arbejde med hjælp fra danske givere.

FOTOS: De Forenede Bibelselskaber

LEDER

Det sårbare liv

Af Birgitte Stoklund Larsen, generalsekretær i Bibelselskabet

FOR NYLIG besøgte den britiske fysiker Stephen Hawking København. Han er berømt for sin teori om de sorte huller i universet, men også mennesker uden kendskab til astronomi eller teoretisk fysik kender Hawking på grund af hans sygdom. I en alder af 21 fik han konstateret sklerose af typen als. Lægerne gav ham ikke mange chancer, men trods sin sygdom er han stadig aktiv fysiker i en alder af 74. Han er lænket til en kørestol og kommunikerer med omverden gennem en computer, som han styrer med en kæbemuskel. Dagbladet Politiken interviewede ham i forbindelse med hans besøg og spurgte, hvad hans hemmelighed var?

Man skal ikke give op, lød svaret fra Hawking. Selv om han "havde været så uheldig at få als", som han udtrykte det, så havde han været heldig med næsten alt andet: Han havde fået to børn, ligesom arbejdet og en god portion humoristisk sans havde holdt ham i gang. "Det er ikke de stærkeste af en art, der overlever, og heller ikke de mest egnede, men dem, der er bedst til at tilpasse sig forandringer", lød det fra fysikeren.

Man kan tilpasse sig forandringer på mange måder, og Hawking har tydeligvis evnet at glæde sig over det, han har fået og kunnet i stedet for at være bitter over sine begrænsninger. I sig selv et mento til alle os, der overrumples af selvmedlidenhed og forurettethed over influenza eller forsinkede tog.

I interviewet sagde han ikke et ord om det, som mange sikkert anser for det allersværeste: Når man er lam og lænket til en kørestol, skal man have hjælp til alt. Alt. Den enorme afhængighed, som de fleste frygter ved at blive syg, gammel eller begge dele.

At være et så udsat liv, at man er helt i andres hænder.

At få besøg af en mand som Hawking er som at få besøg af skrøbeligheden i egen sammensunkne skikkelse. Det minder én om, hvor afgørende agtelsen for det sårbare liv er. Man får ørene op for, hvor grotesk fx et ord som "ældrebyrde" i virkeligheden er. Får øjnene op for den skam, der i et præstations- og konkurrencesamfund kan være forbundet med sårbarhed og sygdom, med nederlag og fiasko. Med ikke at kunne klare sig selv.

Vores - og Hawking's - held er at være født i en del af verden, hvor der historisk set er en agtelse for det skrøbelige liv. En agtelse som har sin rod i kristendommen og dybest set udspringer af Jesus' solidaritet med de sultne og de tørstende, de fremmede og de nøgne, de syge og de fængslede: "Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort mod mig" (Matt 25,40).

Det er kristendommens civiliserende og humaniserende faktor, at den holder os fast på agtelsen for det sårbare menneske - også selv om dette menneske ikke har videnskabelige meritter at stille op med. Holder os fast på, at agtelsen ikke kun skal gælde det robuste menneske.

Det er ingen selvfølge, at denne agtelse bliver båret videre. Men det er livsvigtigt.

"Man får ørene op for, hvor grotesk fx et ord som "ældrebyrde" i virkeligheden er."

BAHRAIN

Ekstraordinær deltagelse

FOR FØRSTE GANG fik Bibelselskabet i Golfen tilladelse til at deltage i den 17. internationale bogmesse i Bahrain. Som det eneste kristne forlag. Omkring 317 forlag og boghandlere fra 20 forskellige lande deltog; mere end 20 religiøse forlag havde stande på messen.

Ikaira Humphiris er fem år gammel og kommer fra Pearl Lagoon, der ligger helt ude østpå, omkring 500 km fra hovedstaden. I maj fik hun konstateret en hjernetumor. Hendes tilstand er stabiliseret, og hun responderer godt på behandlingen. Den lille pige elsker at få læst bibelhistorier højt.

Troen styrker både store og små

På snart tiende år støtter Bibelselskabet i Nicaragua kræftramte børn og deres familier på La Mascota-hospitalet. Det religiøse rum har vist sig at styrke de syge, men også de efterladte

Nicaragua har ét hospital for kræftramte børn. Det ligger i Managua, hedder Manuel de Jesus Rivera, men går under navnet "La Mascota." For tiden behandles 6.000 børn om måneden. Det er opslidende for både sjæl og krop med kemoterapi og operationer, som til tider må gentages. Man mister nemt håbet og den kampgejst, som er så vigtig i et langt sygdomsforløb. Nogle forældre gav tidligere op og rejste hjem med børnene. Lægerne er uddannet til at behandle kroppen, men ikke til at tage sig af sjælekvaler. Derfor udviklede Bibelselskabet i Nicaragua en idé, der blev søsat og er blevet en succes med støtte fra blandt andre danske givere.

Bibelselskabet fik tilladelse af landets Sundhedsministeriet til at yde åndelig støtte til børn på hospitalet med et korps af frivillige. Lægerne kom til at indgå i et tæt samarbejde med de frivillige. I dag sker det tit, at de frivillige tilkaldes,

når børn får en traumatisk følelsesmæssig reaktion på behandlingen. Hospitalet og myndighederne erkender behovet for at styrke og vedligeholde dette åndelige projekt, fordi de kan se, det giver børnene og deres familier livsmod. På gangene erfarer det, at Gud er med os, når vi lider. Det er sjældent, at teamet bag projektet oplever, at forældre vender troen ryggen. Tværtimod.

Hjælp til transport og ernæring

Mange forældre har ikke råd til at betale busbilletter til hospitalet. Tidligere betød det, at børn måtte stoppe med behandlingen og døde. I dag giver Bibelselskabet transportstøtte, hvilket helt konkret betyder, at flere børn afslutter deres behandlinger.

Samtidig får børnene tilbudt en afbalanceret kost, der styrker kroppen. Det fjerner også en masse bekymringer. Fattige forældre har sikker-

Det er hårdt at være besøgsven, for kemokuren er barsk ved børnene og forældrene bliver ofte ulykkelige. Det hænder, at børnene dør.

De bibelske fortællinger beroliger martrede sjæle.

Af Synne Garff
Foto: De Forenede Bibelselskaber
Kilde: projektchef Rebeca Alfaro

hed for, at deres børn får den mad de har brug for.

Forholdet mellem børn med kræft, deres forældre, og de frivillige fra Bibelselskabet er meget tæt og stærkt, og fortsætter ofte, når børnene er kommet hjem. Bibelselskabets team fastholder så vidt muligt kommunikationen et år efter, børnene bliver udskrevet fra sygehuset. Også hvis det ulykkelige sker, at barnet dør. De frivillige trøster de efterladte.

En værdig afsked

Nogle forældre har ikke råd til at købe en kiste. Det betyder, at liget ikke bliver udleveret fra ligehuset, og fattige forældre må vente med at begrave deres børn, til de har skaffet midler nok. Denne stressende faktor oveni sorgen, har Bibelselskabet fjernet ved at betale for kisten.

Nu får de fattige børn en værdig begravelse og afslutning på livet.

Projektchef Rebeca Alfaro har i snart 10 år ledet de frivillige. "Der kommer hele tiden nye frivillige til, som gerne vil støtte de syge børn og deres familier. Mit arbejde er slidsomt, men ufatteligt meningsfuldt".

Alejandro Blandino er syv år og har leukæmi. Han har været indlagt i to måneder for at blive behandlet med kemoterapi. Besøgsvennerne kommer ofte hos drengen. "Hver aften beder min mor og jeg til Gud. Nogle dage har jeg ikke spor lyst til at være på hospitalet. Men Gud hjælper mig med at holde smerterne ud. Jeg sover bedre, fordi Jesus tager sig af mig." Alejandro er selv begyndt at læse bibelvers højt for sine små medpatienter. Hans yndlingsvers er fra Markusevangeliet kapitel 10, vers 14: men da Jesus så det, blev han vred og sagde til dem: »Lad de små børn komme til mig, det må I ikke hindre dem i, for Guds rige er deres.

Forældre må ofte rejse hjem for at passe deres arbejde. Her træder de frivillige til med omsorg.

En af de frivillige besøgsvenner holder andagt for personalet, før et af børnene skal gennemgå en operation. Chefonkolog Dr. Luis Fulgencio-Baez fra La Mascota har tidligere givet udtryk for, at Bibelselskabets projekt hvert år redder adskillige børns liv: "Den sunde mad og transporthjælpen er godt", forklarer han, "men den største og vigtigste hjælp Bibelselskabet yder, er den åndelige støtte til de syge børn og deres familier". Lægerne har igennem årene erkendt behovet for at yde åndelig støtte til de kræftramte familier og samarbejder tæt med Bibelselskabets korps af frivillige.

María var 7 år gammel, da hun fik leukæmi. Hun kommer fra byen Carazo, en times tid fra hospitalet med offentlige transportmidler. Kemoterapi slår immunsystemet ned. Hun måtte derfor isoleres og bære mundbind for ikke at blive smittet. Selv en banal forkølelse kan være livsfarlig. Besøgsvennerne kom med bibelhistorier. "Læs højt!" bad den lille pige. Så der blev læst fra de store fortællinger igen den lange, drøje tid, hvor María var indlagt. Moderen Lucrecia udtrykker stor taknemmelig for besøgsvennerne: "Tak for jeres støtte. Vi har lært, at når vi opsøger Gud i bøn, så styrker han os."

Soup Jomou

FOTOS: Søren Rønholt

JØRGEN LETH har fået sin tidligere kok på Haiti til at sende denne kreolske opskrift.

Jeg kan godt lide at nyde. Specielt, når jeg synes, jeg har fortjent det. Bibelen taler om nydelse. En del. For eksempel Lukas, som fortæller om Jesus' møde med Martha og Maria. Martha gør alt, hvad hun kan, for at han skal føle sig godt tilpas. Maria vil bare sidde stille og høre alt, hvad han siger. Den ene har et lettere job, og det er i orden. Sammen skal de bare sørge for, at Jesus har det godt. At han kan nyde livet. Det er et godt projekt.

Soup Jomou

Det betyder 'græskarsuppe' på kreolsk og serveres hvert år på Haitis uafhængighedsdag, den 1. januar.

- ½ kg kød
- ½ kg blandede grøntsager
- ½ kg græskar
- Urter
- 1 bouillonterning
- Lidt kogevand eller mælk
- Vermicelle-pasta eller makaroni
- Parmesan
- Eventuelt revet os, æg eller mere parmesan

Læg et halv kilo oksekød - gerne en udsækning velegnet til simretter - i en gryde sammen med lidt koldt vand. Lad kødet snurre over lav varme, indtil det er mørt. Tilsæt lidt mere og et halvt kilo forskellige grøntsager: gulerødder, selleri, kål, porrer. Og så et halv kilo græskar. Smag til med salt og peber, lidt urter og en bouillonterning. Lad det hele koge, indtil grøntsagerne er møre. Tag grøntsagerne og græskaret fra og purer dem. Bland det hele og tilsæt noget Vermicelli-pasta eller makaroni.

NB! Grøntsagerne skal pureres, når de er varme og blands med lidt kogevand eller mælk. Der tilsættes smør, salt, peber og parmesanost, imens pureen er taget af varmen.

Til sidste kan tilsættes revet ost eller æg eller mere parmesan.

Server omgående.

Opskriften kan ses i DET DAGLIGE BRØD, der er redigeret af Kristian Ditlev Jensen. Bogen koster 349,95 kr. og kan købes på Bibelselskabet.dk eller i din boghandel. Bogens 12 essays byder på flere sjove, anderledes og vidt forskellige møder mellem mad og tro, mellem næring og nydelse, mellem vin og spiritualitet, mellem brød og krop.

MEN DA JESUS SÅ DET, BLEV HAN VRED OG SAGDE TIL DEM:
"LAD DE SMÅ BØRN KOMME TIL MIG, DET MÅ I IKKE HINDRE
DEM I," MARKUSEVANGELIET KAPITEL 10, VERS 14:

HJÆLP KRÆFTRAMTE BØRN MED:

- BUSTRANSPORT
- SUND KOST
- BESØGSVENNER
- ILLUSTREREDE BØRNEBIBLER

GIRO: 9 00 04 88 MÆRKET 'KRÆFTRAMTE BØRN'

BIBELQUIZ

VINDERE

De fem vindere af sidste quiz er:

Andrey Souza,
Sorø

J.Lindved Lorentzen,
Gadstrup

Inger Nyrup,
Odense

Christel Koschke,
Vojens

Ole Matthesen,
Ringkøbing

SVAR

Matthæusevangeliet
kapitel 19, vers 16-26

- løfte – ægteskab
- kusine – næste
- belønning – skat
- bjørn – kamel
- reddet - frelst

FIND FEM FEJL FIND FEM FEJL I DENNE TEKST

MEDIUM LET

Markusevangeliet v3 Da han var i Betania i Simon den Spedalskes hus og sad til bords, kom der en kvinde med en alabastkrukke fuld af ægte, meget kostbar nardusolie. Hun brød krukken og hældte olien ud over hans klæder. v4 Men nogle blev forvirrede og sagde til hinanden: »Hvorfor ødsle sådan med olien? v5 Denne olie kunne jo være solgt for over tre hundrede denarer og givet til de rige.« Og de overfusede hende. v6 Men Jesus sagde: »Lad hende være! Hvorfor gør I det svært for hende? Hun har gjort en god gerning mod mig. v7 De fattige har I jo altid hos jer, og når I vil, kan I gøre godt mod dem; men mig har I ikke altid. v8 Hun har gjort, hvad hun kunne. Hun har på forhånd salvet mit legeme til festen. v9 Sandelig siger jeg jer: Hvor som helst i landsbyen evangeliet prædikes, skal også det, hun har gjort, fortælles til minde om hende.«

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

BIBELSUDOKU

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1		○		△	+				
2		≡	key			⚓			
3		🕯	⚓	☆		○		△	≡
4	☆			○	≡			+	
5	⚓				🐟				○
6		key			⚓	△			🕯
7	🕯	🐟		≡		+	⚓	key	
8				🕯			+	○	
9					△	key		🕯	

SEND IND OG VIND

Send svaret til:
bibelquiz@bibelselskabet.dk og deltag i konkurrencen om fem gavekort à 300 kr. til Bibelselskabets boghandel.

Præmien udtrækkes:
15. november 2016
Vinderne får direkte besked, og navnene offentliggøres i Bibelselskabets nyhedsbrev.

TRÆK DIT SPONSORAT FRA I SKAT

Har du en virksomhed? Så har vi en god sag, som du kan støtte. Med denne enkle ordning kan du trække dit sponsorat fra som markedsføringsudgift.

Ring og hør mere på telefon 33 12 78 35.

GIV BIBLER
MED ET
VIRKSOMHEDS-
SPONSORAT

FORFULGTE KRISTNE

Brutaliteten mod de kristne i Mellemøsten og Nord- og Centralafrika er taget til. Kristne trues og slås ihjel på grund af deres tro. I nogle lande er forfølgelsen så voldsom, at det er farligt og næsten umuligt at være bibelselskab. Bibeloversættere arbejder ofte under skærpede sikkerhedsregler, de arresteres og tør ikke mødes, men må kommunikere via Skype. IS, Boko Haram og al-Shabaab er blot nogle af de terrororganisationer, der udgør en risiko for de kristne. Bibelselskabet hjælper med bl.a. husly, mad, beskyttelse, bibler og fortalervirksomhed.

BEHOV FOR BIBLER OG BIBELSK MATERIALE I DANMARK OG NICARAGUA

**GUD ER VOR TILFLUGT OG STYRKE,
ALTID AT FINDE SOM HJÆLP
I TRÆNGSLER.**
SALMERNES BOG, KAPITEL 46, VERS 2

SÅDAN KAN DU NEMT STØTTE:

GIRO: 9 00 04 88

BANK: 3001 – 9 00 04 88

mærket 'hospitaller i Danmark' eller 'kræftramte børn'

HJEMMESIDE: www.bibelselskabet.dk

NB! Overskydende midler vil gå til bibler, hvor behovet er størst.